

KŘESŤANSKÉ LISTY A KUSŮV LID

Časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a Kanadě

Ročník LXVI (XXV)

Chicago, Illinois Srpen (August) 1964

Číslo (No.) 8

Reentry of Second Class matter at the Post Office at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103. Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

Miloslav Zlámal:

Šumící topoly

*Vracím se ke zpěvu ptáků
k rozkvetlým lukám
k motýlům již létají znaveně
vracím se k divokým růžím
k divokým lilům
jež rostou z vody a kamene.*

*Nad zelení odkvetlých šejků
a v klenbě slunných dnů
rodí se nové sny
jež vítr roznáší po poli*

*kdo se modlí krásněji v přírodě
než kvetoucí stromy
a šumící topoly.*

(Ze sbírky, Zpěvy z modrých hor;
vydala SVU v r. 1964; cena: \$1.50)

Meditace na modlitbu Páně

Otče náš, který jsi v nebesích. Mat. 6,9.

Má-li člověk vyjádřit svůj vztah k Bohu, neobejde se bez lidských obrazů, z nichž některé jsou přílehavější a jiné méně vhodné. Pán Ježíš užívá v tomto vztahu obrazu otce a syna, který je ze všech nejvznešenější a nejkrásnější. Ale není to obraz samozřejmý. Uvážíme-li, jakou představu má starozákonní člověk o Bohu jako o bytosti svaté, dokonalé, od světa oddělené a nad svět povznesené, pak je k tomu potřebí velké odvahy, víry, abychom Pána Boha mohli nazvat svým Otcem. A smíme tak činit jen v hlubokém pokání a se svatou uctivostí. Jestliže nám Pán Ježíš dovoluje, abychom oslovovali Boha jako svého Otce, nesmí nás to vést ani k familiérnosti, ani k opovržlivosti. Vždyť i

otec bývá přísný a když si to syn zaslouží, dovede ho i potrestat.

Ale co je na tomto oslovení to nejkrásnější, to je výraz naprosté důvěry a oddanosti. Komu bychom na světě důvěřovali, ne-li svému otci? Komu bychom byli spíše oddáni, ne-li jemu? Učí-li nás Pán Ježíš volat k Bohu jako k Otci, chce nás tím vést k jistotě, že jsme v dobrých rukou a že se ničeho nemusíme bát. On, náš Otec, řídí naše životy a slyší naše modlitby. On se pro svého jediného pravého Syna nad námi smilovává a chce nás opatřit vším dobrým pro duši i pro tělo. Úmyslem otcovým nikdy není trápit své děti, ale i tehdy, když jim musí způsobit něco těžkého, posledním cílem jeho jednání je blaho a štěstí dítěte. Tato víra musí pronikat všechno naše myšlení i o našem nebeském Otci.

Ale všimněme si toho, že oslovení Boha nezní "Otče můj," ale "Otče náš". Je to společný Otec nás všech. Nemohu si na něj dělat osobní a sobecké právo. Mohu na něj myslet jen v souvislosti s ostatními lidmi a mohu se stavět před jeho tvář jen jako člen lidské rodiny. Je-li on náš Otec, jsme my mezi sebou bratři a sestry, a to nejen oslovením a formálně, ale skutečně, v lásce a v jednání.

A ještě na něco nesmíme zapomenout: že je to Otec v nebesích. Nesmíme mu přisuzovat nic pozemského, nízkého a slabošského. Svého pozemského otce máme rádi, i když víme, že má své chyby. Nebeský Otec je prost jakýchkoli nedostatků. Tím větší však je jeho sláva, že se k nám tak milostivě sklání a hlásí se k nám nehodným a hříšným jako k svým synům a dcerám.

Posvěť se jméno tvé. — Mat. 6,9

Jak máme rozumět této první prosbě modlitby Páně? V našem českém překladě zní

KŘEŠŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Christian Journal and the People of Hus
Křesťanské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a Kanadě

Published monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Tatter
2655 Locust Street Denver 7, Colorado
Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi

posílejte na redaktora
Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i příspěvky Jednotě . . . k podpoře strádajících uprchlíků, dětí a nemocných, zasílejte laskavě na adresu pokladnice Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.
Chicago 9, Illinois

Return Address Adresa Administrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

prosba zcela neosobně, jako by jméno Boží se mělo posvětit samo, bez naší účasti a našeho přičinění. V mnohých jiných překladech však čteme: "posvěceno budiž tvé jméno." To již zní jinak. Jméno Boží má být posvěceno — někým, jistě v první řadě tím, který se takto modlí. Jinak by jeho prosba byla rouháním.

A cožpak jméno Boží není dost svaté? Ono musí být nejprve někým posvěcováno? Jméno Boží je jistě dost svaté a nepotřebuje, abychom my je vyvyšovali nebo chválili. Ale toto svaté jméno Boží můžeme snižovat, tupit a rouhat se mu. A to je to, čeho se máme varovat a musíme o to prosit, abychom to nedělali, ať vědomě nebo nevědomě. Jakmile pozdvihneme svou mysl a své srdce k Pánu Bohu, jakmile se k němu začneme modlit, jakmile jej nazveme svým otcem, bereme na sebe slavnostní závazek, že učiníme všechno, aby náš život neloupil čest Boží, ale aby sloužil ještě k většímu oslavení svatého Božího jména.

To jedno je nám přece jasné, že jsme předmětem pozorování a kritiky svých spolubližních. Vyznáme-li jméno Boží jako jméno svého jediného Pána a Spasitele, pak lidé budou hledět na naše jednání a budou podle něho soudit na Boha, kterého vyznáváme. — Bude-li náš život naplněn nízkými zájmy, sobectvím, nečistotou nebo nenávisť, řeknou si lidé kolem nás: To je podivný Bůh, ve kterého tito lidé věří. Nevede je k ničemu do-

brému. Asi bude takový jako jsou oni. — A to je hrozné! Jméno svatého Boha by bylo vláčeno pomluvou naší vinou! Může nám Pán Bůh něco takového trpět?

O Davidovi Písmo svaté vypravuje, že těžce zhřešil proti Božímu přikázání. Prorok Nátan mu posloužil k poznání jeho hříchu a on svého provinění hluboce litoval. Pán Bůh mu odpustil, ale přes to ho zjevně potrestal. To proto, že David svým hříchem dal lidem příčinu k tomu, aby se rouhali (2 Sam. 12, 14). Potrestáním Davidovým se stalo všem jasným, že Pán Bůh nesnese tupení svého svatého jména.

"Posvět' se jméno tvé" znamená: Dej nám to, Pane Bože, abychom my, kteří tě nazýváme svým Otcem, žili a jednali tak, aby z toho vzešla tobě samému sláva.

Přijď království tvé. Mat. 6:10.

Když Pán Ježíš vystoupil se svým poselstvím, zněla jeho první slova: "Přiblížilo se království Boží" (Mk. 1, 15). Když vysvětloval smysl své přítomnosti na tomto světě, zvláště smysl svých mocných činů pomoci a uzdravování, odpověděl na všechny dohady lidí okolo sebe jasně: "Pakli prstem Božím vymítám d'ábly, jistě přišlo k vám království Boží" (Luk. 11:20). A když chtěl svým učedníkům předložit pravý základní směr životní cesty, pověděl: "Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho!" (Mat. 6, 33). Tak se nám z různých stran napořád potvrzuje: v samém středu evangelia je zvěst — a skutečnost — Božího království. A zároveň nám všechna tato slova naznačují o co v Božím království jde: o Boží příchod na tento svět na cestě Ježíšově. O kristovskou proměnu pořádků a vztahů této země. O Boží spravedlnost a pokoj člověku a světu. O konečnou nápravu věcí podle srdce Božího.

A právě o to nás Pán Ježíš učí prosit na každý den. K tomuto cíli má mířit naše modlitba. Není to samozřejmé.

Jen se podívejme z blízka na naše modlitby! Docela jiné cíle mívají: my sami, náš prospěch, a naše okamžité zájmy bývají jejich středem. Modlitba Páně napravuje toto pokřivení našich proseb. Sem pozvedni, člověče, křesťaně, své srdce: k věci království Božího. O to především pros, aby se Boží spravedlnost a Boží pokoj prosadily na tomto světě. Aby byla setřena všeliká slza z

tváře člověka. A aby každý jazyk vyznával to, co už je dnes pravda: že Ježíš Kristus je Pánem v slávě Boha Otce. (Fil. 2,11).

O to pros, člověče víry. A nejen pros: sem vztahni i svou ruku. Bud' dělníkem Božího království! At' je na tobě už uprostřed tohoto života vidět, že máš tento cíl a tuto budoucnost: království Boží. Jemu se svěř a jeho poslušně hledej, v jistotě, že v jeho, že v jeho příchodu ti všechno, docela všechno bude přidáno. "Aj, přijdu brzo, a odplata má se mnou. Jistě přijdu brzo. — Amen. Přijdiž tedy, Pane Ježíši." (Zjev. 22, 12,20).

Bud' vůle tvá jako v nebi tak i na zemi. — Mat. 6,10. "Na počátku stvořil Bůh nebe i zemi." To je v biblickém pohledu nebe: nejen naše obloha a nebeská klenba našeho světa, nýbrž celý soubor skutečnosti, jež je člověku nepřístupná, neviditelný svět, oblast zvláštní blízkosti a slávy Boží. A to je země nejen naše mateřská planeta, ale nakonec celý náš vesmír, soubor skutečnosti nám dostupné. Pán Bůh je tvůrce toho všeho, vyznává víra. Jeho vůle je tím prvním a posledním, počátkem i koncem všeho jsouena.

Je-li tomu tak, není pak nakonec zbytečné, že se věřícímu člověku, který ví o vševládne Boží vůli, přece jen ještě ukládá prosit: "Bud' vůle tvá?" Ta vůle přece platí, at' se modlíš nebo nemodlíš. Jistě. A přece — pozor. Boží svět je skutečnost, v níž se kříží rozmanité vůle. Také ona vůle, o které modlitba Páně dále hovoří v prosbě: "Zbav nás od zlého!" A také všelijak rozporné chťení porušeného stvoření. Není všechno jsoucno ještě napraveno. Pán Bůh neuplatňuje svou vůli mechanicky. V čase svého dlouhohoslování nechává platit i ty jiné vůle svého stvoření. Proto věrná církev na každý den volá: Bud' vůle tvá!

Je to jistě hlas odevzdání do Boží vůle, děj se co děj. "Ne jak já chci, ale jak ty chceš" — tak nás svým getsemanským příkladem učil volat Pán Ježíš. Avšak ta prosba není jenom tichým odevzdáním do Boží vůle. Je to zároveň tvořivá, dělná přihláška do služby Božího království. Je to odhodlání, aby se při nás a v našem světě na křížovatkách všeliké naší zlovůle přece naplnila dobrá vůle našeho Stvořitele. Naše prosba to pěkně naznačuje dodatkem, že se vůle Boží

má dít "jako v nebi tak i na zemi". Nebe je v pořádku, země posud ne. Sláva Boží, která plní nebesa, má tedy naplnit i tuto zemi. O to prosíme — a tomu se chceme dát do služby. Aby byl v skutku jeden nedílný Boží svět, aby byl v skutku kus "nebe na zemi". Rozumějme: ne nějaký ostrov vysněné blaženosti, ale oblast, kde Boží vůle platí, kde jeho království přichází do našich sborů, do našich rodin, do mého života, a kde už na tomto světě svítí dobrá Boží vůle člověku do všech temnot — na svědectví a na ochranu mnohých.

Chleba náš vezdejší dej nám dnes. Mat. 6,11.

Jedním dechem s prosbou o posvěcení Božího jména, o příchod Božího království, o naplnění Boží vůle, prosíme — o chleba! Jaký je to protiklad: tam vysostné věci Boží — zde ta nejvšednější věc člověka! Není divu, že mnozí vykladači vztahovali i naši prosbu na svátostný chléb a na duchovní sycení z ruky Boží. A přece — ta prosba patří do naší každodenní modlitby a patří tam ve svém docela hmotném, pozemském smyslu. Patří tam proto, protože Pánu Bohu v Ježíši Kristu nezáleží jen na duchu, nýbrž i na těle člověka. Syn Boží vzal na sebe plnost lidského údělu. A k tomuto údělu patří i otázka chleba. Bůh nechce hlad. Nechce hlad duchovní, nechce hlad tělesný. Plnost pozemského života patří před jeho tvář. Jak bychom směli zmenšovat otázku chleba! Jak by nám mohla být lhostejná jakákoli lidská bída! Proto prosíme na každý den o chléb — a voláme tak o vše, čeho je potřebí k životu: o pokrm a nápoj, o oděv a přístřeší, o zdraví a práci, o spravedlivé rozdělení statků této země, o občanskou svobodu a o mír tomuto světu. To není neduchovní počínání a obtěžování Pána Boha, když o toto všechno prosíme. I tato věc má svou kristovskou čest před jeho tvář.

Ale pozor: naše prosba není žádnou propustkou k bezuzdné honbě za statky této země. Ježíšovo slovo má své zvláštní omezení. Slovo, které Kraličti překládají českým výrazem "vezdejší", znamená spíš "denní" či "zítřejší". Věřící člověk prosí o chléb na tento den, o chléb pro zítřek. To znamená: nevydírá na Pánu Bohu pojistku na život, nepředpisuje mu svévolně lhůtu pro jeho pro-

zřetelnou péči, nesnaží se ve falešném starání zajistit se "provždy a proti všemu" — a možná také "proti všem". Prosí o tento den, o Boží věrnost dnes a zítra — a na tom má dosti. Vždyť ví komu uvěřil a komu může všechnu svou starost poručit. Tak k této prosbě patří nutně skromné srdce. A ovšem: srdce plné vděčnosti. Neboť ten, kdo se těmito slovy upřímně modlí, ví, že musí na každý den děkovat. Že Boží otevřená ruka nad námi není samozřejmost, ale pouhá milost. Že jenom chlebem Boží milosti živi jsme hýbemese i trváme.

A odpusť nám viny naše. Mat. 6,12.

Veliká a tíživá je nouze chleba. Avšak veliká a tíživá je také nouze odpuštění. Není náhodou, že modlitba Páně právě pro tuto dvojí potřebu člověka tak tělesně spojuje. Neboť tu jde skutečně o dvojedinou základní lidskou nouzi. Bez chleba není života časného. A bez odpuštění není života věčného. Právě zde tedy jde v tom pravém slova smyslu o život.

Proto nám Pán Ježíš klade i tuto prosbu na srdce. A právě ji zřejmě zvlášť rozvitě a zvlášť důrazně. Snad i proto, že právě tady býváme my všichni až příliš nedoslýchaví. Potřeba chleba je nám jasná: jak se umíme starat a znepokojovat, sotva se nám některý nedostatek v tomto smyslu objeví na obzoru! Ale k potřebě odpuštění býváme mnohem méně citliví. Neboť nic tak rád přirozený člověk nezamlouvá jako svou vinu. Od Adama podnes si právě tady hráváme na schovanou před Bohem i před lidmi. My nic — my to vždycky myslíme dobře. A když se snad přece sem tam nějaký ten dluh na našem životním kontě objeví — však druhí mají ještě víc! A tak si dovedeme až příliš lehce sami odpouštět.

Celá biblická zvěst se však vzpírá tomuto pokušení. "Všichni se uchýlili, napořád neužiteční jsou, není kdo by činil dobré, není ani jednoho" — právě toto vypovídá souhlasně žalmista i apoštol. Na každém lidském životě se usazuje nános viny — i na tvém. A chceš-li se utěšit, že je ten nános u tebe přece jen tenší než u těch druhých, připomene ti Písmo: "Všichni my zajisté ukázaní se musíme před soudnou stolicí Kristovou" (2 Kor. 5,10). To znamená: mě-

řítkem našeho života nejsme sami či obecný lidský průměr — měřítkem našeho života je Kristus a jeho zákon. Kdo by si mohl namlouvat, že před ním ob stojí? Je jen jedna cesta: pohne-li sama ruka Boží nánosem vin, který nás dusí (a nehne-li se s ním, tedy vpravdě duchovně udusí). Evangelium nás ujišťuje, že se toto může stát, ano, že se to již vskutku stalo — právě v Ježíši Kristu. "Odpouštějí se tobě hříchyové tvoji" — kolikrát toto zaznělo plnomocně nad touto zemí prosáklou vinami v slovu, činu i v utrpení Ježíše Krista! I nad naším, mým a tvým životem, i nad mou osobní vinou, cesta je otevřena. Jen vědět, že jsme na ni odkázáni! A tedy na každý den volat právě: "Odpusť nám viny naše!"

Jakož i my odpouštíme viníkům našim.

Mat. 6,12.

Možná, že se vnitřní čistota našich "otců-nášů" měří podle toho, zda jsme celým srdcem — a nejen zvykově a naučeně — právě při slovech "a odpusť nám viny naše". A určitě se měří poctivost této prosby podle toho, zdali dovedeme zřetelně a závazně slyšet i její nedílný dodatek: "Jakož i my odpouštíme viníkům našim". Pánu Ježíši zřejmě velice záleželo na tom, abychom jej nepřeslechli: ne nadarmo se právě o této nutnosti v našem evangeliu hovoří hned po skončení textu modlitby Páně znovu. Neboť zde se zřejmě otevírá úhlavní pokušení lstivého lidského srdce: pro sebe přijímat a reklamovat odpuštění — ale neodpuštět.

Jenže právě tohle nejde. Jestli něco před Boží tvář musí ztroskotat, pak je to právě tato chytračící člověčina. Jednou pro vždy je to jasně pověřeno v podobenství o nemilosrdném služebníku, jemuž byl pánem odpouštěn smrtelný dluh — a který obratem ruky dovedl krutě stíhat člověka, vůči němuž byl sám v nepatrném právu. A my při tomto podobenství až trneme nad neuvěřitelnou slepotou, která může člověka svést k tak nehoráznému jednání. A přece pozor: to podobenství hovoří o nás, a to o našem každodenním jednání. O každém zatvrzení proti člověku okolo nás, byť si třeba pro nás i dokonale zdůvodněném. My jsme to přece, jimž bylo v Kristu odpuštěno. Na každý den žijeme z Božího odpuštění. Tu je právo naše-

ho života — a věřící člověk ví, že nemá jiného práva. A přece — jak často právě toto právo odíráme v nervozitě a v zápasech života svým bližním! Tak koloběh viny — jejich i své — spíš ještě roztáčíme a pěstujeme. Žijeme z odpuštění, ale nedopouštíme.

Tomu čelí prosba Pána Ježíše, a to velmi energicky. Původní text zní totiž ještě naléhavěji: "Jakož i my odpustili našim viníkům." Odpustili jsme! To už je skutečnost, to není teprve slib. A my odtud slyšíme pro sebe výzvu: Necht' ve chvíli, kdy se stavíme v modlitbě před Boží tvář a když všechnu tíhu i naději svého účelu předkládáme Pánu života a smrti, prosíme jako ti, kdo se nejen rty, ale celým srdcem postavili na stranu Božího království, a tedy na stranu evangelia o odpuštění vin. Neboť tu se opravdu mluví čistota i poctivost našich proseb.

Neuvod' nás v pokušení.

Mat. 6,13.

"Pokušení hrozné valy sklíčuji mne odevsad" — zpíváme v jedné z našich písní. Ta píseň má pravdu. Ze všech stran se na člověka — a zvláště právě na věřícího člověka — valí pokušení. Jsou pokušení, která na člověka doléhají z nitra: pokušení našeho vlastního srdce, naší povahy, našich sklonnů. Jak rozmanitý je už tento svět pokušení! Pro jednoho je to milování peněz, pro druhého touha po kariéře, pro třetího duchovní či tělesná lenost, pro čtvrtého samospravedlnost — a něco z toho všeho je nakonec v každém z nás. A tolika pokušením jsme vystaveni z vnějšku! Špatný příklad, svoď druhého člověka, bohatství a jeho možnosti, anebo naopak nouze a nedostatky — jak to dovede člověka narušovat a měnit! A jsou i situace, které nevysvětlíte ani z vnitřních ani z vnějších okolností, které věřící člověk ztěžší může pochopit jinak než jako vpravdě démonské, satanské třízení — přívál zkoušky, které sám ze sebe sotva kdo odolá.

Na tuto naši lidskou situaci myslí Pán Ježíš, když nás učí prosit "a neuvod' nás v pokušení!" Pravda, pokušení samo nemusí být ještě hotové neštěstí. To je náš lidský život, to je náš život víry: zápas s pokušením. Víme, že tento zápas vedl na našem místě sám Ježíš Kristus. I my jej musíme vést a v porušeném světě mu neunikneme. Nechceme také přehlédnout, že zvládnuté pokušení bý-

vá na konec pro člověka duchovním ziskem. To vše může být nástrojem Božího prubování, a tedy při vši své tísnivosti i prostředkem Boží lásky. A přece Pán Ježíš ví: vždycky jsme vystaveni nesmírnému riziku, vždycky jsme na okraji propasti a pádu. A vyhledáváme-li pokušení všetečně a sebejistě, dojísta ztroskotáme. Proto nás Ježíš učí prosit: "Neuvod' nás v pokušení!" Pane Bože, nedávej mne d'áblu v moc! Vezmi do své svrchované ruky i má vlastní pokušení, buď mi v nich přítomen, nedopuť, abych padl! Kde se tato modlitba děje—tam je zaslíbení, že i to nejtěžší pokušení nám nakonec musí posloužit ke spasení. Neboť: "Stálost víry shledána v pokušení bývá, a rytířské vítězství bez boje nebývá; stůjmež stále do konce vedle svého Pána, setrvavším koruna věčná bude dána."

Zbav nás od zlého.

Mat. 6,13.

Pán Ježíš nás učí modlitbě ve znamení vítězné přicházejícího Božího království. Už svým příchodem, svou pouhou přítomností odhaluje Ježíš dílo toho zlého, satana, odpůrce a rušitele Stvořitelova záměru s člověkem a se světem. Teprve pro Ježíše Krista si uvědomujeme dramatickou polohu lidského života a to, nač jsme dříve snad ani nepomysleli, že totiž žijeme v čase, kdy je satanu ještě dána možnost svádět člověka, pobízet ho k hříchu a utvrzovat jej v neposlušném vzdoru.

Ježíš se za svého pozemského působení nikdy nesvěřil s nadvládou zlého nad lidmi a lidskými věcmi. Chodil dobře činně a uzdravuje všechny posedlé od d'ábla, neboť Bůh s ním byl (Sk. 10,38). A těm, kdo v něho uvěřili, přímo uložil zvěstovat Boží království a uzdravovat (Luk. 9,10), to jest navracet vše, co bylo Božím nepřítelem uvedeno ve zmatek a do nepořádku, do nového, žádoucího a tedy zdravého vztahu k Boží svrchované vládě. Kristus si přeje, aby člověk byl zbaven zlého v jakékoli podobě. Otvírá mu novou možnost, aby se svým hříchem nepodroboval moci toho, který může zatratit i duši i tělo (Mat. 10,28). V Ježíšových očích je zlé výrazem nepřátelské moci, znetvořující dobré Boží stvoření.

Bůh zůstává člověku skryt, dokud zrakem víry na Ježíšovi nepozná, že je to právě lá-

ška, pro níž Bůh nepřestává se ujímat světa. Zbav nás od zlého — tak se smíme modlit v radostné důvěře v Boha, který se v Kristu Ježíši rozhodl neponechat svět d'áblu, nenechat svět světem, nýbrž svěst na něm proti zlému zápas o záchranu člověka, o naši záchranu. Tento těžký boj stál Krista největší obětí. Přinesl ji na kříži. Ale už předem viděl, také za nás, satana jako blesk padajícího s nebe (Luk. 10,18). Ve světle tohoto Kristova vítězství, jež je naším vysvobozením, není zla a není nepravosti, před nimiž bychom měli nebo směli couvat. Modlitba "Zbav nás od zlého" se takto stává bojovým zvoláním těch, kdo před zlým neutíkají vědouce, že po Kristově vzkříšení je vláda zlého namále.

"Vysvobození je dar Ježíše Krista, nad nímž ten zlý nemá prazádnou moc. Modlíme se "Zbav nás od zlého", Bůh sám nás bere za slovo, je zde na našem prahu s vysvobozením a svobodu Božích dětí."

(Roland de Pury).

Tvé jest království i moc i sláva, na věky.

Mat. 6,13.

V naší Kralické bibli končí modlitba Páně vzdáním nejvyšší cti Bohu Otci a spolu vyznáním, že jemu jedinému na věky patří království i moc i sláva. Nejstarší řecké rukopisy Nového zákona tento dovětek nemají. Vskutku nepřidává k modlitbě Páně nic nového, nic, co by už sama neobsahovala. Ale již v rané poapoštolské době bývala modlitba Páně zpravidla zakončována tímto slavnostním vyjádřením křesťanova jistoty o naprosté Boží svrchovanosti. Jeho je království i moc i sláva.

Kristem Ježíšem svolána ke svobodě Božích synů církev vyznává a zvěstuje přicházející království. Nemůže se však sama za ně vydávat. Až do konce dějinných dní smí je toliko připomínat jako poslední a nejzávažnější naději svou i celého světa. V radostné pokoře ví, že Kristus se jí zmocňuje svým Duchem, aby pohotově a vynalézavě zakreslovala svým způsobem života předběžná znamení nového věku do soudobých společenských vztahů. Přítomné Kristovo kralování ovšem nepostihneš jinak než skrze víru, vyhlížející po slavné chvíli, kdy Pán církve i

světa, po dokonalém vyprázdňení a zmaření všelikých odbojných mocí, odevzdá království svému Otci (I. Kor.15,24). Až do onoho okamžiku není ono království vlastnictvím církve. Ta nemá ani žádnou jinou moc než modlitbu: "Přiď", Pane Ježíši. Zle by ji bylo, kdyby se chtěla jakkoli mocensky uplatňovat. Ve věrném svědeckém díle jde tímto světem všeho prostá a očekává pro svět i pro sebe slavné dovršení, kdy se stane skutečností, co prohlašuje veliký hlas knihy Zjevení: "Nyní stalo se spasení a moc i království Boha našeho a moc Krista jeho" (Zj. 12,10).

Závěrečné slovo modlitby Páně tak odkazuje ke slovu opravdu poslednímu. Patří tomu, jehož slovem byly i věkové učiněny. Bohu na věky patří království i moc i sláva; skláníme se před jeho vševládností.

"Opravdu amen: neboť bude tomu vskutku tak. A kdyby tomu tak nemělo být všeobecně pro všechny, nebyl by Pán pravdy uložil všem tak všeobecně modlití se: Dej nám, odpusť nám, zbav nás atd. Kdokoli se modlí modlitbu Páně, dozajista se modlí jménem celé církve a modlí se o všenápravu. Poněvadž to vše činíme po všech končinách světa všichni, důvěřujeme, že budeme vyslyšeni!"

(J. A. Komenský)

Přemysl Pitter:

O zdraví duše

V minulých dnech prošla novinami zpráva, v níž se poukazovalo na neobyčejný vzrůst chorob nervových. Neklid světa se odráží ve statisíce zdravotních úřadů, které vykazují i prudký vzestup sebevražd.

Nejsou to jen mimořádné události politické, které vedou k těžkým ořesům duševním, nýbrž veškeren způsob našeho života vůbec je nezdravý a podlamuje duševní i tělesné síly. Sledujeme život průměrných lidí. Ráno vstanou a ještě pořádně neprohlédli a už jsou v jednom shonu, starostech a strachu. Ve spěchu něco zhltnou a pospíchají do práce. Už při snídani nebo cestou čtou noviny, které ji stě ani neuklidňují, ani nepovznášejí. Zvláště velkoměstský život je plný ruchu, lomu, rozčilování. Ani večer nemají duše a nervy klidu. Místo družného poklidu v rodinném kruhu spěchá každý člen rodiny po svém:

jeden za vedlejším výdělkem, jiný za rozptýlením a vyražením. Ožívají hostince, biografy, podniky, kde tělo a duše opět se ubíjejí, nervy dráždí a napínají. Člověk uléhá zmalátnělý, ale osvěžující spánek se nedostavuje; duše připoutaná k tělu nemůže najít cestu do oblastí, z nichž by brala sílu, rozhled, vzpruhu. Není ranní modlitby, není večerního rozjímání. Moderní člověk "nemá kdy", aby mohl povznést myšlenky vzhůru a se spojit s Bohem, aby z něho čerpal sílu, které potřebuje k životu. Opouští Boha, nestýká se s ním, nemá viru v něho. Život bez Boha však není život

Je-li rodina četnější, zřídka kdy se sejde. Brání zaměstnání a rozličné zájmy členů rodiny. Za starých časů rodina se scházela u stolu, probíraly se společné otázky dne a života. Společně se četlo, rozjímalo, vše smiřovala společná modlitba. Málokde bychom dnes našli rodinu, která by byla takovým ostrovem míru. Spíše se setkáváme s rodinami rozvrácenými, v nichž každý člen uplatňuje své sobectví a vnáší mezi ostatní svůj neklid.

Moderní člověk žije ve stálém vzrušení, zvyká si na ně, potřebuje ho. Když nervy stálým drážděním otupují, hledí je vybičovat uměle. Nestačí na to již alkohol a nikotin, lidé se ohlížejí po ještě silnějších jidech. Obsah novin musí být senzáční, jinak "v těch novinách nic není". Film a divadlo musí nervy drásat, tanec a četba pohlavně dráždit.

Následky tohoto nezdravého, nezřízeného, pošetilého způsobu života musí se ovšem dostavit. Přes velmi pokročilou vědu lékařskou a hygienická opatření chorobnost vzrůstá. Nejvíce přibýly nemoci srdeční, rakovinné, nervové a duševní. Od r. 1938 se počet nervových a duševních chorob téměř zdvojnásobil. Tyto choroby nejen že postihují nemocného, ale zanechávají často následky potomkům. Na svět přicházejí děti nervózní, duševně úchylné, neodolné proti pozdějším životním nárazům a zkouškám. A právě této generaci svěřeny úkoly nadobytější těžké a odpovědné! Právě tato doba největšího dějinného přelomu vyžaduje lidí obzvláště schopných, zdravých, mravně pevných a duševně vyspělých! Lidé duševně oslabení, s nezdravou nervovou soustavou, jsou zvláštním nebezpečím pro naši dobu. Snadno se dá-

vají strhnout, uchvátit, podráždit. Propadají lehce davové psychóze, stávají se nástrojem neblahých vlivů, ať působením jedinců, nebo z určitých nezdravých idejí.

Psychologové, psychiatři a eugenikové se hrozí právě těch neblahých vlivů na příští generace. Kdyby se měly duševní choroby šířit tou měrou jako v poslední době, pak bychom se musili obávat, že příští generace propadnou jisté degeneraci. Proto se vyskytly názory, podle nichž se má zákonem stanovit, aby těžce choromyslní byli sterilizováni (uměle zbaveni schopnosti plození), či dokonce usmrcováni choloroformem nebo morfiem, jak se to již provádělo za Hitlera.

Bude-li choromyslných přibývat v tom tempu jako nyní, a začnou-li domněle zdraví zabíjet choromyslné, bude to začátek sebevraždy bílého plemene.

Moderní člověk přes všecku svou kulturu a civilizaci, anebo právě jejich následkem, je churavý, uštváný, vnitřně rozvrácený a rozštěpený, politováníhodný tvor. Masaryk, pátraje po vnitřních příčinách sebevražd, objevuje, že hlavní příčina je v tom, že člověk ztratil živé náboženství. Neuzdraví jej lektvary, uvažené podle receptu různých sekt a nauk, nepomůže mu sugerovat "vždy s úsměvem", když jeho utýraná duše pláče a stůně. Nepomůže mu Ježíš ponurých chrámů, ani Ježíš do omrzení rozžvýkávaný na kazatelkách, Ježíš, který chodil světem, ale už nechodí, Ježíš, který léčil a křísil, ale už neléčí a nekřísí. Máme Krista ukřižovaného, ale nemáme Krista živého, Krista, kterého bychom denně prožívali a si ho uvědomovali jako božskou podstatu našeho vlastního nesmrtelného "já".

Je pravda, že jsou poměry těžké a zlé. Tíží nás zármutky a starosti. Tisíce drobných trampot kruší ducha. Ale což býval kdy život snažší a méně svízelnější? Jak žili lidé ve starověku a ve středověku? Co vyprávějí naši dědečkové a babičky o tom, jak těžce se probíjeli životem? A kolik dětí při tom vyvedli zdárně do světa! Život není zábava, je to trpká škola, a mnohý balvín se při tom svalí na duši a zatemní obzor. Ale právě proto přišel Ježíš na svět, aby naučil lidi trpělivě a statečně nést kříž svého osudu! — Přišel na svět, aby pomáhal nést kříž těm, kdo pod ním klesají; aby láskou usušil

slzy žalu a vznítit naději v jejich srdcích; aby dal důvěru, že tato lopotná pout' má svůj hluboký účel a smysl a vznešený cíl. Podpírá klesající, uzdravuje chromé, dává světlo očím a sluch uším, aby uměli spatřovat krásu a naslouchali pravdě, vrací řeč němým, aby byli horlivými svědky jeho, křísí mrtvé k novému životu, vyhání duchy nečisté a dává ducha svatého do srdcí toužících. Vstupuje k učedníkům se slovy: *Pokoj vám! Neboť ví, čeho lidé nejvíce potřebují: pokoje. Nejde jen o vnější klid, tělesný odpočinek, nejde o to, co svět jmenuje pokojem a mírem, který není ve skutečnosti nic jiného, než skrytým bojem a přípravou na boj zjevný. Jde o vnitřní mír, niterné soustředění, posvátné ticho, v němž slyšíme kráčet Boha, cítíme doteky Boží ruky, vnímáme jeho hlas. Jde o niterný soulad a vyrovnání, jež přináší nevýslovné pocity blaha a štěstí, jakého svět nezná. Jde o zakotvení v hlubíně bezpečnosti, o jaké Komenský mluví. Pak i když tělo v práci, mysl v horlivé činnosti — však duch a duše prožívá ten nebeský pokoj, který skýtá vědomí, že jsme zapojeni v Bohu a že co konáme, konáme v Boží sílc, z Božího příkazu, a že Bůh naší práci žehná.*

Člověk Boží je člověk pokojný. Tato pokojnost nikterak nevylučuje statečnost, údernost, dobyvačnost. Ježíš bojoval s hříchem, dobýval srdce láskou. I v pozadí největšího rozhorlení stojí hluboká vážnost, mír a klid. Proto je Kristus zván Knížetem míru. Dává pokoj, jaký svět nemá, nezná a nemůže dát. V pokoji Kristově je vyrovnání všech protiv, neboť člověk odevzdal vše do rukou Božích a dává se jím vést. V pokoji Kristově je balzám pro každou nemocnou duši, je lék na všechny starosti a žaly.

Bohužel, nepřijali jsme dosud pokoje, který Kristus dává. Jsme jako ti ztrápení od nečistých duchů. Jednoho trápí nečistý duch smyslnosti, druhého nečistý duch nesnášenlivosti, jiného nečistý duch obžerství a ještě jiného nečistý duch lehkomyšlnosti, ctižádostivosti atd. V tom není rozdíl mezi námi a zástupem lidí, stížených rozličnými nemocemi, kteří se tísnili kolem Krista. Rozdíl je v tom, že oni ho hledali, protože věřili, že je uzdraví. My naproti tomu hledáme všechno jiné, jenom ne Krista. Odtud naše nemoc, neklid, vyčerpání, nervóza. Hledejme

Krista! Není daleko od nikoho z nás. *Jděme do sebe — tam se s ním setkáme.* "Neboť takto praví Panovník Hospodin: V obrácení se a v pokoji je vaše záchrana, v utišení se a důvěře je vaše síla!"

Kristus se zjevuje jen v tichu a pokoji. Člověk, naplněný tichem a pokojem, je nositel Krista. A přicházejí k němu mnozí, neboť vychází z něho síla, a léčí všechny.

Bludný syn Jednoty bratrské

Naše evangelická emigrace XVII. a XVIII. stol. vytvořila osudy, jež pestrostí i dramatickostí nezařadí nejménějším výtvarům románovým. Vichřice válek a převratů zmítají až neuvěřitelně životy nebohých běženců, vyrvaných z rodné půdy, honí je ze země do země a málokomu dopřejí, aby aspoň na sklonku svých dnů došel pokoje. Jan Šlerka byl jedním z těchto málo šťastných. Ale jakými bouřemi bylo mu projít, než došel spočinutí na bratrském Slovensku! Osobností i vzrušenými osudy životními je z nejpodivuhodnějších zjevů v dějinách Jednoty bratrské.

Původem z měšťanské rodiny v Poličce, ve které se, jak se zdá, dědičně udržoval úřad světského správce sboru, t. zv. soudce, prchl Šlerka, ještě asi mlád, r. 1755 z vlasti, aby se tam již nikdy nevrátil; ještě po letech stíhán je v Poličce, jeho otec, bratr a sestra. Schylovalo se právě k nové válce mezi Marií Terezií a jejím vítězným sokem Fridrichem Velikým, ochráncem zbíhajících evangeliků. Na nátlak vlády, chystající odvetný útok na pruského krále, jenž císařovně vyrvál Slezsko, úřady zesílily znovu pronásledování tajných evangeliků v Čechách, takže se jali zase zbíhat za hranice. V půl druhém roce vyšlo jich ze Šlerkova kraje, z českomoravského pomezí, po menších skupinách na 900 duší. Nemohli však tenkrát, jako na počátku pruských válek, v letech čtyřicátých, přímo do Slezska, kde založeny tehdy emigrantské osady kolem Střelna (Husinec a trojí Poděbrady), nýbrž mohli se dát jenom jako Šlerka na Slovensko, odkudž byli zásobování knihami, ano i návštěvami.

Jsa bratr vzácné uvědomělosti, vážil si

Šlerka nad články víry a rozdíly v obřadech především přísné církevní kázně a vážnosti života, a přivínil se proto ke slovenským zbytkům německých Novokřtěnců. Jako členové Jednoty došli tu i oni útočiště na svobodné půdě koruny uherské, když pobělohorská smršť zničila kvetoucí novokřtěnecké obce na Moravě, kde trvaly od počátku hnutí na sto let. Habáni, jak byli nazýváni po svých domovech, přijali laskavě české i moravské uprchlíky a zachránili jich tak, jak Šlerka vděčně vzpomíná, mnoho set. I na ně však přikvácila brzy nebezpečná bouře a Šlerkovi i jeho druhům nezbylo, nechtěli-li svým dobrodincům přitížit, než hledat útočiště nové. Jen něco jich zůstalo v pohostinných Levárech a Subotišti, většina se vydala na bludnou pouť na sever.

Šlerku lákaly nejdříve vzpomenuuté nové exulantské osady ve Slezsku. Než neurovnalé poměry, způsobené asi hlavně sedmiletou válkou, která tu již třetí rok zuřila ve vši hrůze, i válka sama, vypudila ho po osmi měsících z Bedřichova Tábora až k Baltickému moři do Gdanska, kamž měl asi doporučující listy na tamní sbor novokřtěnecký. Pobyl v Gdansku skoro čtyři roky a vydal tu roku 1762 přední historický spis druhého zakladatele Jednoty, B. Lukáše "O původu Jednoty". Z Gdanska se seznámil i se sbory Jednoty v Polsku, které tu trvaly jako zbytek polské větve Jednoty bratrské, založené vyhnanci z Čech po pohromě r. 1548. Nadchly Šlerku k pokusu o založení samostatného sboru českého na polské půdě, což se mu také podařilo, jakmile se sedmiletá vojna skončila. Brzy však vypudila Šlerku z Polska nová válka, předzvěst to strašlivého zápasu velmocí o rozvrácený stát polský. Zachránil se do Spišska na Slovensku. Náleželo sice také polské koruně, jsou však výběžkem, obklopeným téměř docela územím uherským, netrpělo přece tolik válkou. Věře v brzký konec války, pomýšlel, jak jen bude možná, na návrat do Polska, kdež měl slíbenou ochranu v Haliči. Pln důvěry a horlivosti, zval již r. 1770 k účasti na chystaném podniku i obnovenou Jednotu herrnhutskou, o níž došlechl od jejího přítele, městského úředníka v Nové Vsi (Iglově). Ředitelství Jednoty však odpovědělo opatrně a trochu povýšeně a

válka se protahovala nekonečně. Tu se objevuje poslední plán nešťastného vyhnance, cesta na Rus.

Jakmile nastoupila (1762), začala carevna Kateřina II. napodobití osvětleného krále pruského i v tom, že nabídla celé takřka Evropě pohostinství rychle mohutnějícího svého státu. Kdo první užili vděčné pozvání, byli Šlerkovi přátelé, novokřtěnci. Zvláště pronásledovaná jejich osada sedmihradská se roku 1764 odstěhovala na Ukrajinu a usadila se v Černigovské gubernii. Za těmito přáteli se pomýšlel vydat i Šlerka, jsa v tom utvrzován stále krutěji pronásledovanými novokřtěnci slovenskými a jejich českými hosty i zbytky novokřtěnců sedmihradských, které všechny navštěvoval. Všichni se chystali na Rus, zvláště když obsazení Spiše rakouskými vojsky a brzy nato i Haliče zmařilo úplně plán uchytiti se v Polsku. Ale mezi uprchlíky, kteří potom opravdu zamířili na Ukrajinu, nebylo již Šlerky. Zemřel na Slovensku, jak plyne ze zápisu na rukopise dějin Jednoty, který se stal Šlerkovým jediným odkazem potomstvu, ale objeven byl teprve po převratu V. Chaloupeckým.

Hrdinný apoštol a důvěrník tolika exulantských rodin, o něž se otcovsky staral, rozptýlených od Slovenska po Balt, od Čech po širou Rus, byl vynikající znatel bratrské minulosti. Měl u sebe, jak se podobá, vzácné památky bratrské, takže životní toto jeho dílo, psané jako náhradou za Komenského "Historii persekucí", která živila naděje tolika pokolení evangelické emigrace a konala potom buditelské poslání po celé věky, mohlo budit napjaté očekávání. Vskutku je to tragický plod žalostného poblouzení a téměř duševní choroby. Čteme v něm památky, které bychom rádi vyvážili zlatem, jako zejména listy P. Chelčického. Ale vše to není než výtvor pobloudilé obraznosti, která nešťastnému vyhnanci nahrazovala památky, o nichž se dočetl v bratrských pramenech, zvláště Komenského "Historii", a snad i některé, o které přišel na bludné pouti za Jednotou širým světem.

(Z knihy Bojovníci a mučedníci
od F. M. Bartoše).

Nenadaná žena

Gladys Aylworthová se narodila začátkem tohoto století v rodině jednoho londýnského listonoše. Po škole šla rovnou do služby. V šestadvaceti uslyšela kázání, které ji zaujalo tak, že se po něm rozhodla jet do Číny a hlásat Krista. Na misijní škole však rozeznali už po třech měsících, že se na misionářku nehodí. Ověřili si, že nemá buňky pro teologii, a tušili, že je asi nebude mít i pro řadu jiných věcí. Přemluvili ji, aby se dalšího studia vzdala. Šla tedy znovu do služby, ale sen o práci v Číně ji neopouštěl.

Nikdo ji tam nepošle, to jí bylo jasné, ale nebylo by možné, aby se tam vypravila sama? Bude však umět mluvit k lidem, aby ji naslouchali? Za války se jí podařilo zabavit děti v nedělní škole tak, že si ani nevšimly, že je Londýn právě bombardován. Bude to umět stejně i s dospělými? Ve volných dnech zkoušela svoje schopnosti v Hyde Parku. Postavila se na židličku a řečnila kolemjdoucím. Na několik měsíců odešla do jednoho přístavu ve Walesu, aby se tu ujala děvčat, která sem sice přicházela hledat štěstí, ale ocitala se na scestí. Zde si konečně uvědomila, že jediné, co ji přivede k Číně blíž, budou peníze. Vrátila se znovu do služby, myla, prala, uklízela. Pracovala přes čas a ve volných dnech se dávala najímat za servírku na příležitostných hostinách. Své týdenní úspory nosila celá léta rovnou do cestovní kanceláře.

Ve dnech, kdy se dozvěděla, že paní Lawsonová, vdova po misionáři, hledá v Číně společníci, měla Gladys ušetřeno právě tolik, kolik stál lístek na vlak. Vydala se na cestu sama, přes Německo, Polsko a Sovětský svaz a jela třetí třídou k zemi své touhy. Japonci se tenkrát právě rozbíhali ke svým výbojům na asijské pevnině. Přestřelky na mandžuských hranicích ztížily cestování, ale Gladys se do Číny přece dostala. Svou společníci našla na severu provincie Šansi, v horách nad Žlutou řekou, v místě, které se jmenovalo Yang-Čeng. Bylo to hradbami opevněné městečko ležící nad tisícimetrovým skalním srázem. Leželo na prastaré obchodní stezce, spojující čínské námořní přístavy a veliké roviny s horským vnitrozemím. Denně

tu chodily karavany nosičů, mezkářů i mezků. Nejbližší lidská sídla byla zase až ve vzdálenosti jednodenního pochodu.

Paní Lawsonové bylo už přes sedmdesát. Muže pochovala, děti se jí rozutekly do světa, ale jí ani na mysl nepřipadlo, že by se mohla vrátit domů do Skotska. Do Yang-Čeng přišla teprve nějaký týden před Gladys.

Začínala tedy úplně nové dílo. V Yang-Čeng nikdo ještě před tím Evropany neviděl a všichni se na ně dívali s nedůvěrou. V těch prvních dobách se obě ženy vracely z pochůzek poházeny blátem. Ale tak, jako si ony dvě zvykly na kletby, tak si zvykli i domácí lidé na ně. Hana Lawsonová byla v Číně skoro celý svůj život a pracovala tak, jak to vždycky dělala. Zastavila každého, kdo se zastavit dal a mluvila do něj tak dlouho, dokud byl ochoten poslouchat. Žádný neúspěch ji neodradil od nových pokusů.

Pro Gladys byla Čína zcela novým světem. Domluvit se s ním zatím nedovedla. Tím pečlivěji jej však pozorovala. Napadlo ji zda by nemohly opatřit nosičům a mezkářům, kteří tudy denně procházeli, čistý útulek na noc. Možná, že by se jim tak dostalo i příležitosti s nimi mluvit. Tito lidé by byli nakonec schopni roznést zprávy o Kristu podél celé obchodní stezky na sta kilometrů daleko. Tak vznikla v polorozbořeném a pospraveném domě před hradbami města nocležna "U osmera blaženství". Ten vzletný titul vymyslel kuchař Čang. Nikdo nevěděl, jaká blaženství měl vlastně na mysli, ale jméno znělo dobře. Bylo tu čisto, teplo, lacino, a návštěvníci bývali docela rádi, když dostávali po únavném dni jako přídavek k jídlu vyprávění, které ještě nikdy neslyšeli. V této době se Gladys učila od starého Čanga čínsky. Učebnici neměla, ale Čang jí ukazoval předměty a předříkával jí, jak se kterým říká. Ještě než se Gladys dokázala pořádně domluvit, spadla Hana Lawsonová tak nešťastně s patra, že si poškodila páteř a za nějaký týden zemřela. Nájemné na dům bylo sice zapláceno na celý rok dopředu, ale jinak byla Gladys úplně bez prostředků. Starý Čang však byl ochoten zůstat a s jeho pomocí se mohla Gladys odvážit vést útulek "U osmera blaženství" dál.

V městečku přestala být neznámou ženou. Známy se stala i její vyprávění, přestože jim nikdo nepřikládal velkou váhu. Tehdy se Gladys přihodila první mimořádná věc. Pozvali ji k spolupráci. Potřebovali, aby pomohla uskutečňovat důležitý vládní úkol. Čínské ženy považovaly do té doby malé nohy a cupitavý krok za žádoucí ozdobu. Svazovaly proto už malým děvčátkům nohy do nepohodlných těsných obvazů, které bránily nohám v normálním růstu. Každá noha tím nakonec byla zmrzačena, ale cupitavý krok byl zaručen. Ted' šlo o to, skoncovat s tímto zvykem a získat čínské ženy k odvaze mít normální, zdravé nohy. Mohla by se Gladys ujmout nepopulárního přesvědčovacího díla? Úřady jí dají k dispozici mezka, na němž by mohla jezdit po kraji, vojáka, který by ji chránil, a přiděl prosa, který by ji stačil uživit. Tak se dostala Gladys v příštích letech do všech domácností na kolik dní cesty kolem a svůj úkol mezi ženami splnila k úplné spokojenosti. Narazila na těchto cestách na tajný a přece do té doby zcela obvyklý obchod s dětmi. Pokusila se mu zabránit, ale to se jí nepodařilo. Koupila tedy první zbědované děvčátko, na jehož prodej narazila. Získala i chlapce a začala se o něj starat. První děti objevily brzy další. Nakonec měla Gladys "U osmera blaženství" na opatrování celý houf. Škola v Yang-Čeng ještě nebyla, ale ted' ji městská správa s popudů Gladys založila. Chodily do ní nejen děti z města, ale i děti z domu "U osmera blaženství".

Krátce na to se přihodila jiná věc. V místním vězení jednoho dne vypuklo hrozné peklo. Vězni se mezi sebou začali vraždit. — Když si s nimi nikdo nevěděl rady, poslal ředitel věznice pro Gladys. Musí tomu zmatku udělat konec. Kolik let prý už kdekomu vykládá o živém Bohu. Mluví-li pravdu a dává-li jí Bůh sílu, která ji chrání od zlého, pak je na ní, aby si věděla v této situaci rady. Otevřeli hlavní bránu a vpustili Gladys na vězeňský dvůr, obklopený zamřížovanými celami. Všichni vězni byli na venku. Po zemi se válela bezduchá těla a vězňové prchali před mužem, který se jako pominutý oháněl sekerou. "Dej sem tu sekeru! Ale hned!" Bylo nepochopitelné, ale vydal ji. "A ted' všichni ke mně!" Za chvíli stál kolem ní podivně ztichlý zástup předěšených a zaražených mu-

žů. Slíbila jim, že se za ně přimluví jestli po sobě všechno uklidí a jestli ji povědí proč se bijí. Jejich mluvčí (bývalý buddhistický kněz, který byl na kolik let zavřen pro krádež) vysvětloval, co se stalo. Vypuklo to při rozdělení jídla. Sekeru jim půjčili na dělení porcí, ale jeden se jí zmocnil a začal bít kolem. Důvod? Jídla je málo, nikdo nemá nic na práci, nikdy nevyjdou dál než na stísněný dvůr, sedí, čekají, trvá to měsíce a léta, a tak není divu, že z toho nakonec někomu přeskočí v hlavě. O závěr už se Gladys postarala ve svém stylu. Zprvč nebylo trestů. Správa věznice se také dala přemluvit k tomu, aby nakoupila nástroje a dala vězňům možnost pravidelné práce a výdělku, který se mohl projevit i v zlepšené stravě. Gladys dostala povolení i docházet mezi vězně. Přicházela jim číst a vyprávět. Dosáhla i toho, že bylo vězňům dovoleno i navštívit její dům "U osmera blaženství". Bylo z toho hodně strachu a stráže byly nejisté. Mnozí vězni byli vlastně poprvé v letech na ulici, mezi lidmi a na dohled svěží zeleni a horám. Gladys je ve svém domě přijala, pohostila a uspořádala pro ně shromáždění. Takové, že na ně dlouho vzpomínali. Nikdo tohoto výletu nepoužil k útěku a ve věznici se po něm úplně změnila atmosféra. Vězňové to také byli, kteří dali Gladys jméno Ay-weh-deh, což prý znamená "Nádoba ctnosti". Pod tím jménem byla pak už Gladys známa po všechna další léta.

Jménem Ay-weh-deh přijal vlastně čínský lid Gladys za svou. Jako by rozeznali, že o ní už dávno platí, co platilo o biblické Rut: "Nebo kam se koli obrátíš, půjdu, a kdekoli bydliťi budeš, i já bydliťi budu; lid tvůj, lid můj, a Bůh tvůj, Bůh můj." Už dávno mluvila čínsky tak, že už v té řeči nejen myslela, ale i snila. Už dávno se samo její srdce spojilo se srdcem lidu této země. Když jí bylo přiznáno čínské občanství, přijala je jako splnění veliké touhy. A právě v tento čas začínala nová veliká kapitola její práce. I provincie Šansi se stala obětí japonských válečných akcí. Letecký útok na Yang-Čeng způsobil nepředstavitelnou zkázu. Zase to byla Ay-weh-deh, která se vzpamatovala nejdřív. Zřídila obvaziště, organizovala první účinnou pomoc postiženým. Po leteckých útocích se celá oblast stala přímou frontou.

V prvních dobách se Japoncům dařilo ovládnout jen snadno přístupná údolí a lidé z hor bývali jakž takž ušetřeni. Tehdy nastala pro Ay-weh-deh doba pochodů na hory a dolů. Pomáhala při evakuaci obyvatelstva a při jeho umísťování v horských vesnicích. Potom se musel i Yang-Čeng vyklidit a lidé ustupovali dál do hor. Dříve však proměnili sami své domovy v sutiny, aby tu nepřítel nenašel nic než spoušť. Při ničení města pomohli zejména vězňové. Úřady uvažovaly o jejich popravě, ale Ay-weh-deh se přičinila, aby jim byla všem dána svoboda. Pak přišla léta života v horách. Klubko dětí, kterých se Ay-weh-deh ujala, však mělo vždycky kde spát, i když to někdy bývalo jen v horských jeskyních. Dokonalá znalost celého okolí umožnila Ay-weh-deh, že mohla vydatně pomáhat vojenským oddílům. V těch dnech se její jméno stalo úplně legendárním. Japonci vyvěšovali všude, kudy šli, vyhlášku, že zaplatí vysokou váhu stříbra tomu, kdo jim pomůže polapit tuto nepolapitelnou, všudypřítomnou, nikdy neozbrojenou a přec tak nebezpečnou osůbku (měřila 152 cm.). A Ay-weh-deh bývala často za japonskými liniemi, jednou byla i zajata a strašlivě ztýrána. Naštěstí ji nepoznali a mezi Číňany se nikdy nenašel zrádce, který by ji byl udal.

Když byla vyklizena i severní část provincie Šansi, musela také Ay-weh-deh odejít. Vydala se na cestu se stovkou dětí, které neměly nikoho než ji. Rozhodla se, že je převede do bezpečného zázemí. Jen dvaceti dětem bylo kolem 13-15 let. Zbytek byl zástup 4-8letých. Vydala se s nimi bez peněz a bez jídla na stakilometrový pochod horami. Spaly v opuštěných chrámech a vylištěných vesnicích. Postupovaly krkolomnými cestami, aby nepotkaly japonské oddíly. Byly dny, kdy jim někdo dal najíst, byly dny, kdy lidé, jež potkaly, neměli sami co k jídlu. Spávaly víc ve volné horské přírodě než pod střechou lidských příbytků. Ale nebylo dne, aby neušly aspoň kousek cesty. Děti strádaly, plakaly, stonaly. Starší pomáhaly mladším, Ay-weh-deh nesla ustavičně někoho na zádech, zpívala, vyprávěla, modlila se, slibovala, těšila, tišila, odpovídala na otázky, na něž sama ještě neznala odpověď. Táhly tak celé týdny rozedrané, raněné, hladové, nemocné—byla to jedna z nejzvláštnějších anabází, ji-

miž se to v minulé válce jen hemžilo — ale došly k těm, jež hledaly. Hlídkují čínský vojenský člun je čirou náhodou našel vyčerpané a vyhladovělé na břehu Žluté řeky. Dostaly se na přátelský břeh, po ostřelované trati se dostaly do města za frontou a teprv tam bylo jisto, že jsou skutečně v bezpečí. Ay-weh-deh neztratila jediného, kterého si vzala na starost. Teprve v cíli se shroutila vyčerpáním.

Po válce zůstala v Číně dál, ale její zdraví bylo už tak podlomeno, že o jejím osudu nakonec rozhodli lékaři. Odvezli ji daleko do Číny. Vrátila se do staré vlasti, ale cestu jí museli uhradit přátelé. Zůstala totiž do poslední chvíle bez peněz stejně tak, jak kdysi do Číny došla.

V prvních letech své práce v Yang-Čeng se Ay-weh-deh seznámila se starým vzdělanecem, který jí řekl, že neexistuje nic, co by jeho veliká země neměla i bez ní. V předvečer dne, kdy byl Yang-Čeng zničen svými vlastními obyvateli tak, že z něho Japonci našli jen sutiny, uspořádal místní úřady slavnost na rozloučenou. Na konci večere pronesl tentýž muž řeč, v níž Ay-weh-deh poděkoval za všechno, co ve městě udělala pro děti, pro raněné, pro nemocné a pro vězně. Na konci zvažněl a řekl: "Ay-weh-deh, přál bych si přijmout vaši víru. Přál bych si být křesťanem."

* * *

Zvláštní žena. Chtěla se stát misionářkou, ale nepodařilo se jí to. Žádná církev ji nikam nevyslala a ničím ji nepověřila. Nikdy se na její práci nikde nekonala sbírka. Nikdy jí nikdo nedával instrukce, jak si počínat. Ti, kdo vysílali misionáře, ji označili za neschopnou. Poprosili ji, aby zkusila smířit se ve svém životě přece jen s postavením služby. Smířila se. A přece jednala, jako kdyby byla poslána. Přece jenom přijímala instrukce. Přijímala je však jen od toho jediného, kterému uvěřila. Možná, že neměla opravdu buňky pro teologii, ale který teolog se jí odváží upřít, že nepochopila správně, oč vlastně Kristu šlo? Jakže to vlastně říkal Kristus? "Příkázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek, jako já miloval jsem vás!"

Toleranční patent

Rok 1781 je jedním z nejpamátnejších mezníků našich dějin. Zrušením nevolnictví vrátil císař Josef II. aspoň osobní svobodu stavu selskému, na který zůstával tehdy obmezen český národ. A tolerančním patentem vrátil náboženskou svobodu zbytku českých evangelíků a zvrátil násilnou vládu státního náboženství katolického, jak byla nastolena Bílou horou. Jak dalekosáhlý byl to převrat, viděti již na tom, co národ na základech obojí té drahé svobody dovedl zbudovat: svoje podivuhodné obrození. Vzkříšení našeho národa, které se r. 1781 mohlo zdáti tužbou tak vzdálenou jako zázrak, je vskutku nemyslitelné bez osvobození poddaných a bez tolerančního patentu.

Minula půlnoční hodina! Těmito trefnými slovy vystihl pěkně současník dosah druhé z velikých těchto událostí. Daleko bylo ještě k jitrnímu úsvitu. Velké mocnosti temna, jak nazval básník krutou dobu dovršujícího se století od pohromy bělohorské, nezanikly snad nějakým zázrakem. Toleranční patent nepřinášel vlastně svobodu, nýbrž pouze trpění, toleranci, to jest zastavení krvavého pronásledování, a to jenom dvojímu, v českých zemích skoro jen jménem známému evangelickému vyznání, lutherskému a kalvínskému. Nebyla povolena Jednota bratrská, již tragika zéniku a tolika persekucí a vznešená postava Komenského zjednaly mezi tajnými evangelíky úctu největší. A přestup ztížen byl co nejvíce, takže leckoho odstrašily toliké trpkosti; musil' se na př. každý přestupující rodrobit šestinedělnímu ponižujícímu vyšetřování katolického faráře, kterému i po přestupu musil nadále platit církevní daň přes to, že naň dolehla přetěžká nová břemena s nutností postavit s holýma rukama kostel a školu a živit faráře.

A přece byla i svoboda tak hubená uvítána s neskonaleou vděčností. Znamenala zajisté, že navždy minula půlnoc a že jsou u konce nevyslovné hrůzy pronásledování déle než 150-letého, kterým habsburský stát stíhal jakouli odchylku od víry katolické. Ony hrůzy, jež tak výstižně vyličují dvě truchlivé a přece zároveň buditelské knihy: Komenského "Historie persekucí" a Jiráskovo "Temno" Komenského kniha krve a slzí se svými

srdcervoucími obrazy zvěrstev pobělohorských, tklivě vypisovaných očitými svědky: s popravami, mučením, konfiskacemi a dragónádami v jednotlivých městech. A dojemné výjevy z "ubíjení posledních věrných" se závěrečným triumfem svatořečení habsbursko-jesuitského domnělého mučedníka zpovědi, jehož nový kult měl zcela vyhladit památku velikého světce Čech předbělohorských, Mistra Jana paměti nehynoucí, s triumfem Ant. Koniáše a jeho Tovaryšstva. Pouhých padesát let, vyplněných pronásledováním neméně nelitostným, dělilo pokolení tolerančního patentu od času temna, nad jejichž branou mistr Jirásek nadepsal strašlivé prokletí: "Nebude jim jitrního světla..." To jitro bylo r. 1781 teprve v prvním rozbřesku. Ale bylo jisto, že žádná moc na světě již ho nezadrží a že se ho dožijí aspoň děti a vnukové. Rozhodného vítězství dobyl zápas, který naplnil půl druhého století a jehož konce nebylo dopřáno dohlédnout tolika pokolením dřívějším, zápas, který se otcům a dědům tolerančního pokolení zdával navždy ztraceným a zoufalým.

Většina rodin těch, kdož se dožili velikého toho okamžiku slitování a jejichž srdce zalévala při zprávě o patentě vlna vroucí vděčnosti a modlitby, měla mezi svými předky drahé, kteří v staletém tom zápase padli a vykrváceli. Ano, nejedna rodina byla v krutém tom boji zcela vyhlazena nebo se zachránila jedině útekem za hranice. Není kraje ani téměř osady po Čechách a Moravě, aby byla zůstala ušetřena obětí krve i statku pro víru. Šíré končiny celé naší vlasti bylo by možno posít pomníky těch, jejichž památka se nám alespoň dochovala. A snad nejvíce bylo by smutných těchto památníků na Hradecku a ve východních Čechách vůbec. Na staré půdě Žižkova bratrstva sirotčího vyrostla tu kdysi Jednota bratrská. Opětovné persekuce habsburské dávno před Bílou horou, ani pohroma r. 1620 sama, nedokázaly vyhubit ani Jednotu, ani mohutnější ještě církev husitskou. Opětovně se tu vzhopili evangelici ze zoufalství k brannému odboji od třicetileté války až po poslední velké povstání selské r. 1775. "Skryté símě" bylo arci posléze zatlačeno do hor, do Podkrkonoší a do chudičké Českomoravské vysočiny, kam byly marně vysílány pověstné misie jesuitské

a povolávány (jako za bouře na Opočensku r. 1732) regimenty. Sto let po Bílé hoře dolehly nicméně tyto útrapy na tajně evangelíky východočeské silou tak hroznou, že se většinou odhodlávali k útěku do Němec, kde zprávy z Čech budily nemalou účast k jejich utrpení.

Hromadné zbíhání, zrozené ze zoufalství a podnikané za ztráty posledního majetku i s nasazením života, stalo se však bezděky zbraní účinnou zcela netušeného. Při českomoravských hranicích, od Těšína po Berlín, vyrostlo tak mnoho kvetoucích emigrantských sborů, které brzy naplnily postrachem vídeňský dvůr. Jejich nakladatelství — žitavský podnik Václava Kleycha z Lažan na Litomyšlsku a prof. Kristiána, syna uprchlíka z Hradce Králové — chrlila téměř po století úsilně vyhlazovanou literaturu vyvrácené české reformace v drobných kapesních vydáních — v proslulých "špalíčcích", aby se daly snáze rozšiřovat a ukrývat, a zaplavovala jimi české země přese všecko úsilí Koniášových "Klíčů", jež je nestačily sepisovat, sbírat a ničit. A není divu. Špalíčky revolucionovaly a burcovaly duše, budící dávnou tradici národa, a živily víru v lepší časy. Co dokázaly nevzhledné ty knížky, ukazuje na př. osud zběha J. Jílka z Litomyšlska, zvětšeného krásným obrazem Terezy Novákové, nebo ještě později hrdina Jiráskova F. L. Věka, dobrodružský filosof a kupec Hek. A tyto knížky, takřka všudypřítomné, podporovaly zároveň vydátné zbíhání tajných evangelíků za vůdcovství statečných a sebedrobnějšími zatvkači namnoze marně stíhaných "svůdců". Ale hrdinství prostých těchto mučedníků a bojovníků a pomoc, jaké se vlivem pobouřeného veřejného mínění domohli u evangelických dvorů, zejména u berlínského, vynutily nakonec na Vídni, že lekajíc se po ztrátě Slezska, jeho evangelická většina uvítala pruského krále 1740 jako osvoboditele, také o země české, rozhodla se upustit od vyhlazovací protievanglické politiky pobělohorské a zastavit zbíhání tajných evangelíků, kdž jich ani tolikéře násilí půl druhého století nedovedlo vhubit, tolerančním patentem.

Den jeho vydání, 13. říjen r. 1781, nabyl tím pro veškeren náš národ dosahu dějinného. Zastavil mocný proud krve, který tolika pokolením unikal z národního těla, zeslabuje je

tak, že uváděl v nebezpečí samo bytí národa. Co rodin, jejichž členové vynikli potom tolik v německé vědě (na př. Treitschke, Harnack, Zscharnack i Ritschl), bylo takto ztraceno národu! Toleranční patent zachránil nám muže jako Palackého a umožnil, aby v srdci Čech, v Praze, rozvinul své velkolepé dílo životní Šafařík. Dílem obou těchto hlavních vůdců národa v dalším pokolení buditelském spláceli osvobození evangelíci mravní i přímou pomoc, jakou ubohým počátkům toleranční církvi přispěli osvícení členové katolické většiny národa, jednomyslně odsuzující pobělohorské násilí náboženské, jako V. M. Kramerius nebo F. M. Pelcl a Josef Dobrovský (oba mimochodem původu východočeského, ze starých měst bratrských Rychnova a Solnice).

A co vzácných statků duchovních přineslo národu snětí klatby s evangelické jeho části a minulosti! Svobodně mohl být zase ve vlasti tištěn Komenský a velikost minulosti národa, dosud proklínaná jako jeho neštěstí nebo hanba, byla odhalena jeho inteligencí prací Dobrovského a Palackého a jejich následovníků, aby tato nejmohutnější tradice národní pokračovala v náboženském jeho probuzení a mohla mu vychovat vůdce jako Havlíčka nebo Masaryka.

Tot' dějinný význam památného průlomu do bašt a hradeb protireformačního temna, průlomu, dobytého roku 1781 více než stoletou prací, zápasem a utrpením tolika pokolení statečných věrných. Nedočkali se sami úsvitu, ale připravili jeho příští potomkům.

(Z knihy Bojovníci a mučedníci od F. M. Bartoše).

Víra je v podstatě důvěra v Boha, schopnost důvěřovati Bohu, dějinný cit důvěry k otci. Víra jest něco jiného než rozumové pojetí a přijetí nějaké představy o Bohu. Rozumem můžeme o Bohu myslit, spekulovat, domýšlet se jeho podstaty. Ale rozumem se k Bohu nedostaneme . . . Víra . . . je duševní děj podnětený božským činitelem. Víra v Boha předpokládá Boží zjevení."

—F. Jílka.

Přemysl Pitter:

JOZUE V BOJI

"I stalo, když Amorejští utíkali před tváří Izraele, sestupující do Betoron, že Hospodin metal na ně kamení veliké s nebe, a mřeli. Více jich zemřelo od krupobití kamenného, než jich pobili synové Izraelští mečem. Tehdy mluvil Jozue k Hospodinu: "Slunce v Gabon zastav se, a měsíc v údolí Ajalon!" I zastavilo se slunce a stál měsíc, dokudž nepomstil se lid nad nepřáteli svými. Tak stojí psáno v knize upřímného. Slunce stálo uprostřed nebe a nepospíchalo k západu po celý den. Nebylo dne takového předtím ani potom, jako když vyslyšel Hospodin hlas člověka; neboť Hospodin bojoval za Izraele."

(Jozue 10,11-14).

Jak mnohý člověk je osudem krutě pronásledován, jeho životní cesta vede samým trním, těžké překážky staví se mu v cestu a úder stíhá úder. Jakoby kameny stále padaly na jeho hlavu a bedra. A člověk se ptá: kdo metá ty kameny? Zajisté Bůh! Vždyť všechno je od něho, bez jeho vůle nic se neděje, a tak i ty rány dopouští on. Tak leckterý člověk se obrací k Bohu buď s prosbou nebo s kletbou na rtech. Ale dál nepřemýšlí, proč ty kameny padají, jaká je toho příčina, proč ty porážky, neštěstí a životní nezdary. Proč je mnohý člověk náhle zasažen nemocí? Proč Bůh v rozkvetu sil ničí životní štěstí? Proč uprostřed díla a slibných plánů zastihuje smrt?

Jak krutý zdá se Bůh. A přece ten kámen není nic jiného než vlastní výtvar člověka. Člověk opouští Boha, neposlouchá jeho zákonů, ruší jeho řád a stává se tak nepřitelem Božím. Staví se proti Bohu a jeho silám, které Bůh určil, aby vládly nad lidstvem. Izrael, to jsou ty Boží síly, velké Boží myšlenky, které mají řídit a spravovat svět.

Lidé se ocitají s těmito silami v rozporu. Bojují s nimi. Tato vzpoura proti vedení Božímu se mstí. Neboť vedení Boží je laskavé a dobrotivé k mírným a poslušným, ale tvrdé k tvrdým a odbojným. Tak tvrdost na tvrdost naráží a člověk cítí údery a bolest, až nakonec, vehnán do úzkých, neví kudy kam. Chtl bych osudu utéci, ale moc Boží

ho zákona jej pronásleduje tak dlouho, dokud není potřebováno všechno, co Boží vůli se přičilo. Ani jediná z těch protibožských myšlenek a snah nesmí zůstat na živu, aby nerušily záměry a dílo Boží.

Starozákonním jinotajem o porážce nepřátel Izraele vyjádřen je věčný zákon odplaty. Bible mluví o něm na více místech. "Nemylte se," volá apoštol Pavel, "Bůh nebude posmíván! Neboť cozkoli rozsával by člověk, to bude i žítí." Už Mojžíš mluví o přísné důslednosti zákona spravedlnosti, jenž požaduje život za život, oko za oko, zub za zub, ránu a ránu, a vyhledává odplatu za nepravost i v budoucnosti. A Ozeáš dosvědčuje, že "kdo vítr rozsévají, vichřici žítí budou." (8,7). Podobně i Jan ve Zjevení praví, že "kdo do vězení povede, do vězení půjde, a zabije-li kdo mečem, musí mečem zabit býti". (13,10). Kdo by tu nevpoměl Ježíšova výroku k Petrovi, jímž odzbrojuje i všechny armády světa: "Všichni, kdo se chápou meče, mečem zahynou!"

Tyto všechny výroky dokazují neúprosnost zákona Boží spravedlnosti. "Nevyjdeš, dokud nezaplatíš poslední haléř." (Mat. 5,5).

Člověk rozsévající lež, sklídí lež. Pěstující závist a nelásku, klidí nenávisť. Užívá-li násilí, s násilím se setkává. Zlo zlem se vybíjí, kámen o kámen se rozráží. Tak člověk poznává následky toho, co ze sebe vydává. Na vlastním těle musí zakusit co je dobré a zlé a poznat, že bez odplaty nelze ničeho učinit. To jsou ty kameny, které dopadají na hlavy lidí.

Celé rodiny národů dávají svědectví o věčné Boží spravedlnosti. Vidíme vcházet národy, které baží po moci a bezohledně utlačují národy druhé. A kus dále vidíme jejich žalostný úpadek a rozklad jejich panství. Zhouba, kterou šířili, stíhá nyní je.

Stejně je tomu v životě rodů a jednotlivců. Člověk ovšem nemůže postihnout všechnen ten proces v jednom lidském životě. To je příliš krátký úsek z celkového vývoje. Sklízíme, co jsme v minulosti zasílali a současně klademe sémě k budoucí žni. Tak se před našimi očima nepřetržitě rozvíjí řetěz příčin a účinků, které mají svou důslednou zákonitost. Co člověk zažil a poznal, to ukládá jako drahocenný poklad ve svém nejhlubším duchovním vědomí, z něhož čerpá moudrost

a sílu, a tvoří novou vzestupnou dráhu, vedoucí až k dokonalosti Otcově. (Mat. 5,48).

Zlo a nepravost samy se hubí "víc než synové Izraelští pobijí mečem", to jest, než lidé Boží šířením pravdy a dobra mohou dokázat.

V tomto odvěkém boji zla s dobrem, Izraele s pohanstvem, Krista s Antikristem, ozývá se volání prorokovo po brzkém a úplném potření všech nepřátel Božích. "Slunce, zastav se nad Gabaonem a měsíc nad údolím Ajalon!" Je to věčný hlas touhy duše po spravedlnosti, osvobození, po Slunci, které by rozebralo mraky a zahřálo srdce zkrěhlá mrazem sobectví. Je to touha po věčném Světle, jež by vzneslo poznání do všech lidských duší.

Zastavuje se slunce Boží milosti a slitování nad duší, jež opravdově zápasí o své vítězství nad nepravostí a hříchem. A "měsíc" svými magickými paprsky proráží temnotu noci dává člověku orientaci, aby nebloudil a nezřítíl se do propasti. Tak se Bůh při veškeré spravedlnosti, kterou musí pocítit člověk, slitovává nad tím, kdo ve své bídě a hříšnosti obrátil oči k němu. Dává státi svému Slunci i Měsíci, aby mohl člověk skončit svůj boj a zvítězit nad silami nepřátelskými. Ano, je to sám Bůh, který pomáhá a ulehčuje člověku a bojuje za svůj lid, aby to, co sobě vyvolil, všechno to ušlechtilé, vznešené a krásné, zvítězilo v lidském srdci.

Přísný je zákon Hospodinův k hříšníku, ale nesmírná je Boží shovívavost k hřešícímu z nevědomosti a neskonalá milost v odpustění k těm, kdo pokání činí a cestu svou k němu obrazejí.

Vyděračské mládí

Vvkrucování se ze vši povinnosti vysvětluje částečně jev půl směšný, půl skandální, že v naší době byla udělána z "mládí" opravdová platforma. Současnost neobsahuje asi grotesknějšího rysu. Dospělí se směšně prohlašují za "mladě", protože slyšeli, že mladíček má víc práv než povinností, neboť splnění těchto může klidně ukládat až za uher-ský měsíc své dospělosti. Odiakživa se pohlíželo na mladíka jako na bytost, jež nebyla povinná mít za sebou už výkony. Odiakživa žil na úvěr. Tak je to v přirozené povaze

lidské. Bylo to jako jisté falešné právo, jež dospělí půl ironicky, půl něžně přiznávali chlapcům. Ale plní úžasem, že dnes si je tito osvojují jakožto právo skutečné, a za tím účelem, aby mohli vyžadovati i všechna ostatní, která patří jen těm, kdo už něco dokázali. Zdá se to lží, ale dnes se stalo z mládí pravé vyděračství, chantage. Žijeme opravdovou dobu všeobecného chantage, jenž na sebe bere dva dodatečné, vztekklé tvary: chantage násilí a chantage nevázanosti. Obojím se však míří k témuž: aby člověk nižší, aby prostáček se mohl cítit vymaněn ze vši podřízenosti.

(José Ortega y Gasset:
Vzpouza davů, p. 154).

Předplatné a dary na časopis a práci Jednoty došlé do 7. července 1964.

Mrs. Anna Dukátník, Mosinee, Wisc.	
předplatné a dar	\$ 3.00
Mrs. Ludmila Matys, Omaha, Nebr., dar	
uctění památky svého manžela Jana	
Matyse z Omahy 3	10.00
Mr. & Mrs. V. Tupý, Ennis, Texas	2.00
Christian Sisters Union, Caldwell, Tex.,	
Mrs. R. Valigura, Treas., dar	5.00
Christian Sisters Union, Cameron, Tex.,	
Mrs. J. A. Šefčík, Treas., dar	25.00
Andrew Flendar, Cedar Rapids, Ia., dar	5.00
Mrs. M. L. Hegar, Austin, Texas, přdp.	4.00
Steve Bezdecny, Sanger, Cal., př. a dar	5.00
J. Hynek, Toronto, Ont., Canada, přdp.	3.00
Mojmír Frinta, Altamont, N. Y., přdp.	2.00
Vlad. Rodovský, Kansas City, Mo., dar	40.00
Frank Weisl, Rome, Italy	10.00
Dr. Lad. K. Feierabend, Washington,	
D. C., předplatné	3.00
Jaroslav Černý, Clifton, N. J., přdp.	2.00
S díky přijala a o další pomoc prosí, Nár.	
jednota čsl. protestantů, Mr. John Opie, treas-	
urer, 4800 So. Hoyne Ave., Chicago 9, Ill.	